

Jezdecktví je elegantní sport, jenž stojí šílené peníze. A chce to koně z ciziny

Krása, ale ty náklady

Viktorie Semrádová
reportérka Jestřábího oka

Koupit sedlo, uzdu, vykydat, nakrmit, trénovat. Jezdecktví není jen elegantní a nobilejší, jak se může zdát. Světenky Lenky Zemanové v Bouči sice poznávají krásy tohoto sportu, ale i jeho skrytou tvář: zejména časovou náročnost. A jejich rodiče i tu finanční. Než se člověk dostane do stáje nedaleko Sokolova v Karlovarském kraji, čeká ho dlouhá strma bahňatá cesta v hlubokých kolejích. Přezl ji podvozek auta i moje nervy, celá rozklepaná vystupuju. Ale bacha! „Rychle do holin, jinak ty bílé kečky už nikdy neobuješ,“ volá na mě kdosi z dálky. Před blátem mě sice staré gumáky po mémě uchraňují, na zápach tinoje si ale budu muset zřejmě rychle zvyknout.

Hodinu zabere jen příprava
Tréninkem mě provází Daniela Tesařová, bývalá závodnice a licencovaná jezdkyně. „Až poté, co jsem se v prvním ročníku na gymnáziu dostala do stáje v Bouči, tak jsem poznala, co je jezdecktví. Předtím to byl pouze volnočasový koníček, což se s příchodem sem rychle změnilo,“ přiznává.

Necelou hodinu zabírá mladým světenkám pouhá příprava: koně si musí vždy samy v boxu osedlat a naučit. „Stejně je tomu i na konci tréninku. Dokud nemají vykydáno, zameteno, odstrojeno, zkrátka nejdou domů. Dětem to dává obrovskou disciplínu. Vidí, že to není něčím, co se koně opravdu stará, a není tu nikdo jiný, kdo by to za ně udělal,“ podotýká Daniela.

Následně se stáje vychází čtyři nádherná zvířata, která spolu s jezdkyněmi míří na velkou písčitou jízdnou. Tam ale tentokrát chybí jakékoliv překážky. „Dnes mají holky obvyklý drezurní trénink. Když se trénuje parkur nebo pouze skoky, dostanou plán překážek, které musejí samy ještě předem postavit,“ vysvětluje Daniela.

Koně od lehkého krokovičky zrychlují až do klusu, kde je společně s jezdkyněmi začíná usměrňovat

Vzhůru přes překážky Bývalá závodnice a licencovaná jezdkyně Daniela Tesařová s koněm Petit Prince. Foto: Michaela Vaňková

také trenérka. Jak lidé, tak zvířata působí velmi disciplinovaně. „Je to neskutečná práce. Tyhle koně už mají nějaký dril za sebou a je to s nimi jednodušší, než když začínáte úplně od nuly, třeba od hříbete nebo se špatně naučeným koněm.“

Dril závodních koní vypadá i tak, že sami skáčou přes překážky bez jezce, aby si na ně navykli. Od položených klád na zemi se posouvají postupně k nejvyšším překážkám, dokud nad nimi zcela nejsou komfortní. „Důležitý je zvyk. Pokud kůň skoky zná a ví, jaký následuje, je to relativně bez problémů. Ten ale nastává v případech, kdy je kůň špatně naučený a znejistí ho i sebemenší chyba nebo shození překážky. Takový kůň má blok a musí se s jeho psychikou hodně pracovat,“ poznamenává Daniela.

Je zapotřebí mít citlivý přístup a značně vyvinutou vlivnost: „Pohybujeme se v jemných nuancích. Sice nejednáme dostihy, ale i tady si

Jestřábí oko

Speciální příloha studentů FSV UK spojuje sport a svět zvířat. Přísne a přesně jako technický pomocník na tenisových lůžkách přibližuje záklusů, rizika či finanční otázky.

můžete zlomit vaz jak vy, tak kůň. Naštěstí jsem nikdy nebyla svědkem většího zranění, ale pády a odřeniny jsou celkem běžné.“

Na koních z Německa

Ani jeden z koní, který v jízdnárně při návštěvě klusal, se nenarodil v Česku. Genetická výbava je u závodních zvířat jedním z faktorů úspěchu. Konkrétně v Bouči si nejčastěji pořizují koně z Německa. „To je úplně jiná úroveň. Genetika je obrovská predispozice, jak bude kůň dobrý, nebo špatný. V Německu máte jistotu, že berete hříbata, jejichž rodiče už v závodním sportu

něco dokázali. Koně odchované v Česku jsou už vážně jako pralesní liga,“ směje se Daniela.

Cena se stupňuje podle zkušeností. Ten se základní skokovou přípravou může stát až milion korun. „Pokud máte koně za 250 miliónů, tak už učí on vás, ne vy jeho.“

Daniela mě nechává nahlédnout do vnitřních prostor. Těch sedel, uzd, dek, ohlávček... Jsou jich desítky. Kolik závodní jezdeckví stojí?

„Upřimně, je to šílené, pro někoho neudržitelné. Odhaduju takových 25 tisíc korun na měsíc za pronájem, startovní na závodech a vše okolo. Pro někoho je to skutečně jeden celý plat. Někteří rodiče mají třeba dvě zaměstnání, aby to dětem mohli dopřát,“ říká Daniela.

Dívky se mnohdy vrací na Bouči až dvakrát týdně, víkendy jím zaplňují regionální závody nebo i soustředění mimo kraj. Zkrátka se nešlákají, nevymlouvají se, ke stájím je pojí silný vztah.

„Každá z holek má přiděleného svého koně. Jaký režim má jezdec, takový režim má kůň. Tak, jak je jezdec zvyklý na koně, je i kůň zvyklý na jezce. Když jsem jezdila se zkušeným koněm, co už měl něco za sebou, bylo to tak 60:40 pro koně. Poté jsem ale dostala koně na převýšení, kde jsem si to musela odmakat a 90 % výkonu šlo za mnou. Může to být opravdu i velká dřina,“ hodnotí Daniela.

Po hodině a půl tréninku se na parkovišti sjíždějí rodiče, kteří se stejným obdivem sledují, jak dokážejí jejich děti pevnou, ale zároveň citlivou rukou ovládat tak obrovská, mnohdy i dost palčivá zvířata.

Zpět do stáje odcházejí dívky i koně pravděpodobně spokojeni a plní endorfinů.

„Tak se za námi zase někdy stav,“ loučí se Daniela.

Jsem plná dojmů. Snad je ze mě nevytřeště ta hrubotná cesta, která mě zase čeká. Tentokrát dolů.

Zvířata v hlavní roli aneb komu tedy tleskáme?

Komentář

Jonáš Maňtyka
reportér Jestřábího oka

Statný hřebec předěl v cílové rovině všechny protivníky. Následuje slavnostní ceremoniál a fanfáry. Za potlesku diváků obdrží cenu žokej, trenér a majitel vítězného koně. Na bankovní konto stáje přistane nemalá finanční odměna. Ale kůň? Ano, s prázdnou neodejde, pravděpodobně obdrží stuhu, v lepším případě žrádlo nebo něco jiného praktického. Jenže to je tak vše. Přitom se o úspěch zasloužil ze všech nejvíce.

Nemusíme se bavit pouze o dostizích. Podobný princip můžeme aplikovat i u parkuru nebo agility. Zvířata zde působí jako strůjící zábavy pro diváky a prostředek naplnění ambicí majitelů. Co z toho ale mají čtyřnozí účastníci?

Předchozí řádky nemají shazovat práci trenérů a majitelů, i oni pro vítězství musí vynaložit úsilí. Vytřénovat psa, aby v maximální rychlosti absolvoval překážkovou dráhu, určitě není žádná sranda. Chodí ale trenér olympijského sprintera se svým světcem na stupně vítězů?

Ne. Tak komu tedy máme v závodu se zvířaty tleskat? Hlavním aktéřům, kteří z toho ovšem nemají rozum, nebo lidem, již sice chápou, oč jde, ale byli vedlejšími účastníky? A to jsme zatím zmínili pouze sporty, při kterých se člověk závodů přímo účastní.

Jesté více pochybnosti jsou totiž například psi nebo velbloudi dostihy. Zde jsou totiž zvířata na dráze sama za sebe, nikdo je nenaviguje ani neřídí ze hřbetu. V tu chvíli opravdu slouží jen pro pobavení a k možnému výdělku ze sázek.

Proč je to podstatné? Ať už jste krasobruslař, kajákář či hokejista, provozujete tuto aktivitu v vlastní vůli a dobrovolně podstupujete rizika. Zvířata ovšem závodí jen kvůli lidem. A někdy kvůli nim i přichází o život. Ano, vy se klide zmrzačte, když vám za to sport stojí. Proč ale musí koně umírat na Taxiově příkopu při Velké pardubické?

Je jasné, že zvířecí soutěže jen tak nemizí.

Lze se nad nimi ale zamyslet a pokládat si výše zmíněné otázky, které by se daly shrnout do jediné: jaký to má vlastně smysl?

Zajíc rychlejší než Zajíček a jestřáb s dobrým zrakem

Jak se pojí **sportovní slang** a **říše zvířat**? Někdo bojuje jako lev, jiný ale může za lamu nebo kavku. A v plážovém volejbale pozor na kobru

Klára Grapová
reportérka Jestřábího oka

Hodit rybičku, jestřábí oko, vítězové z Nagana Straka a Špaček. Zvířecí názvy a pojmenování nemusíte dlouho hledat, jsou všude kolem nás. Ve sportovní terminologii, v názvech klubů a vůbec nejčastěji ve startovních listinách a soupiskách.

Článek o zvířatech ve sportu mohl z naší malé redakce napsat Kristýna Slavíková nebo Michal Jelinek, pro tento úkol mají mnohem příhodnější příjmení. Pokud vám ale zvířecí element chybí ve jméne jako mně, můžete si ho vždycky vynahradi sportovními výkony. Pokud nejste zrovna talent, vyslechne-

te si, že jste kopyto nebo lama. Když patříte k těm více motivovaným, bojujete jako lev. Ale pokud bojujete tak, jak pravidla neumožňují, můžete být taky havod.

Ve volejbale zase můžete být za kavku. Prák z čeledi krkavovitých propůjčil jméno hráči, který dělá hloupé chyby. Známejší výraz je „hodit rybičku“. Při pádu do předu hráč odbíjí míč ve vzduchu a opravdu vypadá jako ryba, která uniká rybáři zpět do vody. V plážovém volejbale se používá úder kobry. Na jedné ruce ohnete prsty a míč odbijete klouby. Ruka vypadá jako hlava hada s otevřenou tlamou.

Tenisový svět v roce 2005 proměnilo jestřábí oko. Počítačový systém uml sledovat trajektorii míčku a s vysokou přesností určit místo

Soubor dvou ptáků Martin Straka a Jaroslav Špaček se s přezdívkou „Ptáčelka“ tak šlží, že tak pojmenovali i exhibici. F. foto: Ladislav Němec, MAFRA

dopadu. Název ovšem nesymlobilizuje dravce, který vidí čtyřikrát ostřeji než člověk, ale vynálezce technologie Paula Hawkina, anglické Hawk-Eye je jen doslovný překlad.

Oklikou jsme zpět u zvířecích přímek. Nejznámější dvojici byli hokejisti a olympijští vítězové Martin Straka a Jaroslav Špaček. S přezdívkou ptáčelka se šlží, i jejich ozlučková exhibice měla podtitul „Soubor dvou ptáků“.

V atletice na delších distancích zase můžete porovnat, jak by vypadal soubor zajíce a zajíčka. Zatímco reprezentant v chůzi Adam Zajíček má na 20 kilometrů nejlepší čas 1:25:54, Martin Zajíc dosáhl osobního maxima na půlmaratonu 1:04:28. Přírodní zákony tu, zdá se, platí. Opravdový zajíc dokáže vyví-

nout rychlost až 50 kilometrů za hodinu. Při dobré vytrvalosti by v cíli na Zajíce čekal více než půl hodiny.

Situace může být výjimečně také opačná, zvířata mohou dostat jméno po sportovci. V pražské škole třeba žije tučňák Humboldtův - Jág. Poznáte ho podle čtyř černých teček na bílém hříšku.

Jméno dostal kvůli jedenáctiletému působení ikonického hokejisty v záměstě klubu Pittsburgh Penguins. Ani proto, že si ve výběhu poměrně dlouho hledal partnerku. Narodil se totiž jako 68. Číslo, které se stalo synonymem pro Jaromíra Jágra.

Zatím je Jág jediným jménem po sportovci v pražské škole. A protože se tučňák už dávno rodí česly přes stovku, asi to tak i zůstane.

Fanoušci, pozor, spadla klec

Chovají se jako zvěř, že patří za plot? Sektor hostů v Pardubicích vyvolal **debatu mezi kluby**

Michal Jelínek
redaktor Jestrábiho oka

Mnoho zápasů nejvyšší domácí fotbalové ligy se hraje před plnými tribunami ve výborné atmosféře, kterou tvoří právě fanoušci. Jenže některá bezpečnostní opatření nepůsobí přívětivě. Je nutné zavírat příznivce hostujících týmů do klecí? Proč pro časté veřejnosti představuje fotbalové prostředí stále spíše divočinu?

„Smutné a nedůstojné,“ vyfukal na sociálních sítích na začátku února roku 2023 Jaroslav Tvrdík, předseda představenstva Slavie, k fotografiím z čerstvě postavené pardubické CFG Arény.

O co šlo? Slávisťský boss, s jehož klubem se FK Pardubice chystaly odehrát otevřící utkání na novém stadionu, zhodnotil podobu hlediště vymezeného pro tábor hostů.

Malou tribunu za jednou z branek obepnul masivní plot a až z její střešy visela ochranná síť. To už na první pohled ználo, že tady vzhled na hru z ochozu nebude moc dobrý. Sektor svojí podobou dosud připomíná spíše „výběh pro orangutany“, jak kupříkladu kolovalo na sociálních sítích.

Tvrdík se jako vyjádření souhlasnosti s fanoušky rozhodl zápas sledovat přímo po jejich boku a nakonec uznal, že „to nebylo tak strašné, jak to vypadalo na obrázcích“.

I tak se téma pardubické klece stalo na nějaký čas jedním z nejvýraznějších v českém fotbale. Východočeský klub v prohlášení sportovního ředitele Víta Závřela argumentoval, že stavební firma musela vše konzultovat s bezpečnostními složkami a komisí pro stadiony.

Jejich cílem bylo, aby stadion úspěšně prošel kolaudací a certifikací, po vzájemné komunikaci vznikl sektor pro fanoušky hostů v této

Jako v kleci? Nebo ten výhled není tak špatný? Každopádně sektor hostů na fotbalovém stadionu v Pardubicích vyvolal debatu. Foto: Michal Jelínek

podobě. Dokud se v České republice nezmění legislativa, což je záležitost ministerstva vnitra, budou bohužel sektory hostujících fanoušků vypadat podobně jako na našem stadionu,“ uvedl.

Současný trend přístupu k fanouškům je spíše takový, že jim vedení klubů chce vytvářet co nejlepší podmínky a patřičnou míru komfortu. O to se stará mimo jiné supporter liaison officer, zkráceně SLO.

Příkladem se snaží být zmiňovaná Slavia, v níž tuto funkci plní Martin Benda. „V Pardubicích je problém, že rezignovali na jakoukoliv snahu o pohodlí, přesnější výhled,“ říká. „Sektor prý nebyl zhotoven tak,

jak ho chtěli udělat, ale kompletně se podřídili tomu, co řekla policie. Ta se samozřejmě snaží o maximální bezpečnost, takže chce všechno předimenzovat. Vždy by se měl hledat kompromis.“

Asi není úplně divu, že kotel sešíváných jako reakci při tehdejších klání ve městě perniku vytáhl transparent, na němž stálo „Výběh divokých fanoušků“, a předvedl choreo s nápisem „Zoo Slavia“.

Je zavírání fotbalových příznivců do takových volův na místě? Proti minulým dekadám divokého chování ubylo. K výtržnostem rozměru těch na pohárovém utkání Slavie s Olomoucí v květnu 2011 či na ligo-

vém klání Baníku se Spartou na ost-ravských Bazalech v březnu 2014 v poslední době nedochází.

„Někdy se najde blázen, který třeba hodí dělobuch na tribunu mezi lidi, jako při posledním derby v Edenu,“ říká slávisťský SLO. K tomuto příkladu dodává: „Člověka, který lehce zranil otce se synem, po pár týdnech identifikovali a teď mu hrozí až osm let vězení. Z mého pohledu je to zkrátka na stejné úrovni, jako kdyby se něco podobného stalo na ulici, v nákupním centru nebo na letišti. Takové chování prostě nepatří nikam.“

Podle Bandy příčina částečně negativního náhledu na fotbalové pu-

blikum očima nejen veřejnosti, ale zčásti i funkcionářů rozhodujících o fotbalové legislativě, pramení z minulosti. „Dříve docházelo k bitkám v hledištích, odpalování silné pyrotechniky a podobně. V současnosti však nějaký výjimečný problém přece nemůže zastínit to dobré. Lidé, kteří nechodí na fotbal a jednou za čas zaznamenají nějaký exces, mají ale stále pocit, že se nic nezměnilo a na stadionech se objevuje pořád ta zvěř, kterou je potřeba poslat do klecí, mlátit ji a pomalu všechny nechat zavřít,“ uzavřel muž, jenž má nejen díky pravidelné účasti Slavie v evropských pohárech a s tím spojenému řešení zále-

žitosti ohledně venkovních vjezdů přehled také o situaci v zahraničí.

„Můžu s klidným svědomím prohlásit, že dění na českých stadionech je jedno z nejbezpečnějších. Kultura a bezpečnost je skutečně na vysoké úrovni. Například ve Francii či v Itálii se dějí horší věci,“ tvrdí Benda.

Zmínuje i stav ve Velké Británii: „Tam atmosféru udusili úplně, takže si tam diváci chodí vlastně jen sednout a dívat se, Rowdies sice nadále fungují, ale opodál, a tak se samozřejmě občas stejně něco semele. Problém nevyřešili, ale jen vytýsili mimo stadiony.“

Česko chce jít ovšem jinou cestou a nechat se inspirovat sousední zemí. „Nám je hodně sympatické fungování v Německu, kde jsou na torn nejlépe. Ačkoliv i tam se samozřejmě občas něco stane. Němci však nehledají jenom bílé, ale i cukr. Vymýšlí například cestu, jak povolit pyrotechniku tak, aby nikoho neohrožovala.“

Právě Slavia se rovněž vedle jiných tuzemských klubů, včetně rivala Sparty, snaží zpřjemňovat hostujícím příznivcům zážitek a také trochu zabráňovat předsudkům vůči nim. Loni na stadionu odstranila přední část plotu, ale kvůli únorovému roce musela vrátit.

Kdo přesně za nedávným rozhodnutím stojí, do dnešna není zcela jasné. „Policie říká, že je jen součást poradního týmu, a že ostatní tvrdí, že to ona doporučila,“ popisuje Benda. „Pokoušíme se reagovat a snažíme se o zanesení takové možnosti do pravidel. Ne však aby to bylo povinné, ale dobrovolné. Pokud by tedy klub chtěl sundat přední plot a zajistit by potřebnou bezpečnost, mohl by takto učinit.“

Nutnost zahánění fanoušků za neprostopádné ploty je už překonaná. Je to totiž druh poslušný a většinou nekouše.

Pětibojaři bez koní. Nebo se odtrhnou?

Kristýna Slavíková
redaktorka Jestrábiho oka

Jízda na koni vždy patřila k tradičním složkám moderního pětiboje, nyní ji však po více než 100 letech vystřídá disciplína zvaná „OCR“ – Obstacle Course Races, tedy extrémní překážkové závody. Rozhodnutí navzdory nelihosti závodníků učinila Mezinárodní unie moderního pětiboje (UIPM) v listopadu 2022. Podle uzavřené dohody se podoba sportu definitivně promění po blízkých se olympijských hrách v Paříži.

Jak ztráta koní ovlivní budoucnost pětiboje a jak se s novou situací vyrovnají sportovci?

Spory okolo jezdecké disciplíny se táhnou dlouhá léta. Kvůli způsobu losování koní, času tréninku nebo i bezpečnosti.

Trest pro neposlušného koně
Přímou vyřazení parkuru se začalo výrazněji mluvit po hrubém jednání trenérky německých reprezentantů Kim Ralsnerové na hrách v Tokiu.

Pěsti udeřila koně své světenkyně Anniky Schleuové, který v závodě odmlátil skákat, jezdkyni navíc hlasitě nadávala, aby postupovala stejně.

Schleuová přítom olympijský závod rozela skvěle, jenže její kůň Saint Boy ji neposlouchal už od rozcvičení. Německý tým trenérku vyloučil, Schleuová se bránila, že koně netýrala: „Zasáhlo mě, když někdo říkal, že jsem nelidská.“

Podle nejúspěšnějšího českého reprezentanta Davida Svobody to však byla jen záminka, jak odůvodnit předem připravený scénář: „Organizace překážkových běhů se už před sedmi lety dohodla s UIPM, že se budou snažit dostat na olympiádu jako jedna z disciplín moderního pětiboje.“

At už změnu provázely jakékoli okolnosti, pětibojaři se shodují: zavírají obrovské zklamání.

„Unie překročila určitou hranici

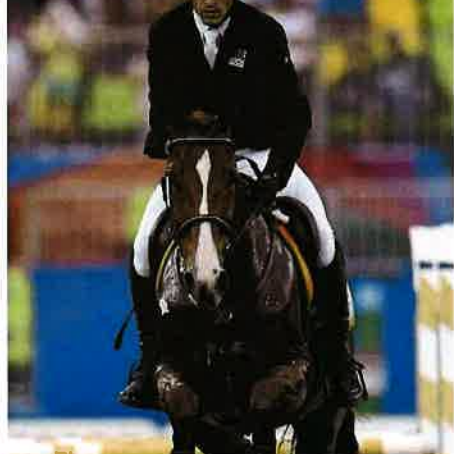
změn, kdy sport ztrácí svoji tvář. Je to pro nás neakceptovatelné,“ reaguje Svoboda.

Kritika přichází i od mladších generací. „Vidím to stále jako ohromnou zradu ze strany vedení UIPM,“ stěžuje si 22letý pětibojař Filip Houška.

„Sport, který jsem vždy miloval, se mi začíná rozpadat před očima a upřimě se dost bojím o jeho budoucnost,“ dodává.

Strach o moderní pětiboj sdílí také Svoboda, podle kterého nastane generaci obměna závodníků. „Ti nejstarší skončí, novou disciplínu se nebudou chtít učít. Klesne výkonnost a je otázka, jak to ovlivní atraktivitu sportu.“

Naopak jednou ze skupin, pro niž může být nová podoba pětiboje lákavější, jsou děti. V mládežnických kategoriích se s překážkovou disciplínou soutěží už letos.

Zůstane na koni? David Svoboda se podílí na vzniku alternativní organizace, jež by zachovala původní části pětiboje. Foto: Michal Sváček, MAFRA

Čtvrt miliardy i milionu. Kolik vlastně stojí kuň?

Kateřina Havelková
redaktorka Jestrábiho oka

Původně to byla zábava šlechticů a armádních důstojníků. Svět vojenských uniform a honosných klobouků ovšem postupně nahradil lesk peněz. A jezdeckví se postupně proměnilo v miliardový byznys.

Ustájení, krmení senem, granulami či ovsem, napájení a čištění boxů... Za to všechno každý měsíc zaplatíte kolem deseti až patnácti tisíc korun.

Pokud přičteme následnou lékařskou péči či práci s trenérem, cena se může vyšplhat až na dvojnásobek.

Podle analýzy finanční náročnosti sportů v Česku se zařadilo jezdeckví do páté skupiny, tedy mezi svazy s velmi vysokými náklady z hlediska výstroje.

Šveňková však stále zdůrazňuje, že jezdecký sport není jen pro vyvolené a bohaté. „Podle mě je přístupný pro všechny na různých úrovních. Existují jezdecké školy, kde je možné si zaplatit samostatné lekce a není hned nutné pořizovat si vlastního koně,“ dodává.

I přes poměrně vysokou cenu se z koní stává stále populárnější domácí mazlíček.

Podle posledních údajů přesáhl v Česku hranici sta tisíc kusů, což se při přepočtu na obyvatele blíží státům, v nichž má zájem o koně mnohem delší tradici.

na jeho využití, jestli má být sportovní nebo rekreační, u sportovních koní logicky stoupá. Pro chovatele i některé jezdce může být kůň investicí. Zvlášť když koupí hříbě, které díky výcviku a zkušenostem získává na ceně,“ tvrdí Šveňková.

Než se člověk pro koně rozhodne, musí počítat, že nákup představuje jen zlomek nákladů.

Ustájení, krmení senem, granulami či ovsem, napájení a čištění boxů... Za to všechno každý měsíc zaplatíte kolem deseti až patnácti tisíc korun.

Pokud přičteme následnou lékařskou péči či práci s trenérem, cena se může vyšplhat až na dvojnásobek.

Podle analýzy finanční náročnosti sportů v Česku se zařadilo jezdeckví do páté skupiny, tedy mezi svazy s velmi vysokými náklady z hlediska výstroje.

Šveňková však stále zdůrazňuje, že jezdecký sport není jen pro vyvolené a bohaté. „Podle mě je přístupný pro všechny na různých úrovních. Existují jezdecké školy, kde je možné si zaplatit samostatné lekce a není hned nutné pořizovat si vlastního koně,“ dodává.

I přes poměrně vysokou cenu se z koní stává stále populárnější domácí mazlíček.

Podle posledních údajů přesáhl v Česku hranici sta tisíc kusů, což se při přepočtu na obyvatele blíží státům, v nichž má zájem o koně mnohem delší tradici.

Pětiboj dostupnější pro děti

Ohlas o nich zatím přicházejí pozitivní. „Abych byl spravedlivý, děti to baví, a i pro rodiče je to dostupnější než vozit děti na koně,“ přiznává Svoboda.

Olympijský vítěz z Londýna z roku 2012 si přesto přeje, aby sport zůstal i ve své tradiční verzi. Proto se podílí na vzniku alternativní mezinárodní organizace, která by měla už brzo pořádat první testovací závody.

„Chceme pětibojařům umožnit i nadále závodit na koních a chceme to nabídnout i další generaci,“ plánuje. Úspěje?

„Cena pro amatéra se pohybuje od 70 do 250 tisíc korun, záleží

Cena vítězství v závodech: někdy také zvířecí život

Eliska Ratiborská
redaktorka Jestrábního oka

Koně se ze závodů už nevracejí a lidé tomu říkájí sport. Třeba jako na Velké pardubické. Naposledy loni, při 133. ročníku, zahynul devítiletý ryzák Stuke. Před Taxidovým příkopem nečekaně zabul a následoval hromadný pád dalších koní.

Ačkoli expertní komise tvrdila: Za smrt parametry překážky nemožnou, Vendula Brabcová, koordinátorka regionálních skupin z organizace Obránci zvířat, opouje: „Nedopovídá schopnostem a silám koní v dostihlu.“

Už po smrti Sottoventa v roce 2020 vznikla elektronická petice, kterou organizátoři po minulém závodě obnovili a tehdy čítala přes deset tisíc podpisů. „Připomínám, že se jedná o 27. oběť a že za historii závodů přišlo o život víc než 50 koní,“ řekl tehdy ČTK Anderle, předseda Demokratické strany zelených. „A práva zvířat Jiří Anderle.“

A Brabcová aktuálně doplňuje: „Dostihy vidíme jako opravdu velký problém, téměř každý rok jsme svědky úmrtí zvířat.“

Združňuje, že zatímco žokejové podstupují riziko vědomé a dobrovolné, zvířata pochopitelně nikoli. „Koně nejsou závodní stroje, jsou to citlivá zvířata, ke kterým bychom se kvůli pobavení a zisku sázavých kanceláří neměli chovat jako k vozům formule 1.“

Připomíná, že po **Obávaná překážka Taxidův příkop na Velké pardubické**, Foto: Michal Růžička, MAFRA díky úsilí ochrany zvířat se za tyraní považuje nutit je k výkonům, které neodpovídají jejich fyzickému stavu a biologickým schopnostem a prokazatelně překračují jeho síly.

Závody se netýkají jen koní, ale i psů. Při nich zvířata čelí fyzickému a emocionálnímu stresu, zraněním a někdy i smrti.

„Uvědomujeme si, že některá plemena prošla cíleným šlechtěním, že pohyb vyžadují, je však vždy zapotřebí dohlédnout, co je pro zvíře ještě zábava a co už ne,“ přibližuje. „Například jednoznačně špatné fungování chrtích závodů můžeme vidět, když jsou zvířata po ukončení závodní kariéry ve velkém utrácení. Pokud je nečeká smrt, často skončí v množnách.“

V Česku proto funguje organizace Chrti v nouzi, která zachraňuje bývalé závodníky a nachází jim nové dooiny.

Brabcová vidí problém i v soutěžích psích spřezčeních. Tuto aktivitu sice mohou psi milovat, ale je podle ní zapotřebí znovu dohlédnout na průběh závodů.

„Někdy musí kvůli egu majitelů překonávat hranici svých sil, kdy jedou několik dnů obrovské vzdálenosti v kritických podmínkách,“ vysvětluje.

Pokud je majitelé chovají jen pro závody, ztrácejí možnost normálního života po boku lidí. Často je podle Brabcové drží venku na krátkých řetězech u holé boudu, což rozhodně nenaplnuje jejich sociální potřeby.

Brabcová se ještě zastavila u sportovního rybaření, které přináší stres rybám i v případě, že se následně vrátí do vody. A někdy proto mohou i zahynout.

„Nadměrné rybaření některých druhů může narušit ekosystém, ve kterém ryby hrají klíčovou roli,“ dodává.

Situace se podle ní postupně zlepšuje díky úsilí neziskových organizací, aktivistů a tlaku veřejnosti. „Většina zemí zavádí stále přísnější zákony a regulace, které se týkají zacházení se zvířaty ve sportech. Ale i přesto je zapotřebí pracovat na jejich důsledném dodržování a posilovat ochranu zvířat,“ uzavírá Brabcová.

Kde je kůň? Chybí, ale ne tak úplně. Živého nahrazuje dřevěný O jiném jezdeckv

Marek Douda
redaktor Jestrábního oka

Překážková dráha rozeztavěná po celé tělocvičně. Desítky dětí od pěti do patnácti let oblečené do kovoje, s radostí v očích a „cválají“ po podlaze. A kde jsou koně? Živé nahrazují dřevěný, přesněji tyče zakončené koňskou hlavou. Ale vztah k nim mají malí závodníci podobný. Za dobře odvedenou práci je náležitě poplácají.

Ptáte se, oč jde? Hobby horsing, který představuje alternativu pro parkurové skákání nebo klasické jezdeckv. Třeba nedávno pořádala Tělocvičná jednota Kobylisy ve staré sokolovně v Praze 8 jarní rodeo.

V tradičním parkuru se jezdec společně s konem snaží v co nejrychlejší čas a s co nejméně chybami projet trasu s překážkami. V hobby horsingu se pak závodníci pokouší o totéž, jen místo koně využívá dlouhou dřevěnou násadu s koňskou hlavou.

Nenechte se zmást, jezdcí, v tomto případě spíše jezdčiny, i bez pomoci živého koně disponují výbornými atletickými dovednostmi a překážky lačně nechávají za sebou.

Jak covid odtavil děti od koní Byl s určitou mírou skeps, neobvyklý sport se i v Česku pomalu dostává do povědomí veřejnosti.

Zaslulu na tom má také Jitka Pšeničková, organizátorka soutěží a majitelka oddílu Hobby Horse Club v Praze. Klasickému jezdeckv se věnuje řadu let, navíc má zkušenost s trénováním závodníků. I proto chtěla svou lásku ke koním vložit do tréninků v hobby horsingu.

„Během covidu jsem si všimla, jak bylo dětem líto, že nemohou ke koním. Ve Skandinávii je tento sport velmi populární a nakonec ho začaly vyhledávat i samy děti v Česku,“ přibližuje.

V tělocvičně přes překážky Jezdkyně na trati hobby horsingu v pražských Kobylisích. Foto: Kateřina Voglerová

Později tak založila vlastní klub, ve kterém dbá, aby se tréninků nebo závodů mohl zúčastnit kdokoli.

„Často se sportu věnují děti, které navštěvují kroužky koní, ale rády by byly v podobném prostředí víc. Máme tu ale hlavně ty, které si nemohou dovolit chodit na klasické jízdy,“ vysvětluje.

Se svěření se prozatím účastní hlavně republikových soutěží, které i sama pořádá. Sportovní ambice hobby horsingu jsou ovšem mnohem vyšší. „Některé lidi by ho rádi viděli na olympiádě. Mné osobně stačí naše lokální soutěže. Děti to baví, to je důležité,“ připomíná Pšeničková.

Dětská radost spočívá i v péči o „závodního parťáka“. Profesionální náčiní pro hobby horsera může

vyjít až na patnáct tisíc korun v případě, že dá na nejvyšší kvalitu z Finska.

Jak si vyrobit koně Většinou závodníkovi pomáhá s výrobou rodina nebo si konika sestaví sami za pár stovek korun. Podobně jako talentovaná Khloe, která si je jejich tvorbou dokonce přivydělává. „Kdo si ode mě konika koupí, může ho pojmenovat a určit, jestli to bude hřebec, nebo klisna. Tak jsem svému dala zajímavé jméno Duos playboy the big love in your dreams,“ směje se a dodává: „Mám celkem šest koníků, z toho tři závodní. Dřív jsem se o ně dost starala, ale už mi nezbyvá moc volného času. Tak je alespoň uždím.“

Třináctiletá jezdčiny se, podobně jako další děti, dostala k hobby

horsingu před třemi lety při pandemii covidu-19 a okamžitě si ho zamilovala. „Hrozně se mi líbí, jak je originální. Nikdy mi nestačí být jenom rychlá, ale musím i dobře skákat a překonávat překážky,“ popisuje.

Zatím trénuje jednou týdně. Má vyhlášené místo poblíž panelového domu, ve kterém bydlí, jindy běhá v lese nebo se vydá s kamarádkami do tělocvičny.

„Chtěla bych se předvést a překonat překážku vysokou sto třicet centimetrů. Je to docela nebezpečné a občas hrozí i zranění, ale trenérka říká, že při nejhorším umím dobře padat. I tak jsem z toho už jednou měla vynuknutý kotník,“ prozrazuje.

Nejblíže vyhlíží květen, kdy se v Kladně zúčastní teprve druhého ročníku mistrovství republiky.

Tak trochu jako v zoo: Klokani, žraloci nebo tučňáci

Jan Lukacko
redaktor Jestrábního oka

Bílí Tygři Liberec, Chicago Bulls, Vlci z Wolfsburgu. Klubů napříč zeměmi mívají ve jméne zvířata. A pokud ne tam, vyobrazuje jejich logo nebo se podle živočiška klubu a fanoušků přezdívá.

V Česku jsou nejpobulárnější pravděpodobně klovani, tedy fotbalové Bohemians Praha 1905. Klub přezdívkou a zvířete do znaku převzal už v roce 1927. Tehdy hráči AFK Vrsovice vyrazili na turné do Austrálie, odkud s sebou jako dar pro prezidenta Masaryka přivezli i dva vačnatce. A vedení rozhodlo o vyobrazení klovana ve znaku.

Všeobecně známí jsou i Bílí Tygři Liberec. Hokejový tým zvolil název v roce 2000 při rebrandingu klubu. Zoologická zahrada v severočeském městě dlouhodobě chová právě bílé tygry, kteří lákají návštěvníky z celého světa.

A sportovní klubů, které zvířecí názvy, loga či přezdívky užívají, je mnohem víc.

Podle Jana Děkanovského z Metropolitan univerzity v Praze, který se zabývá vztahem sportu a médií, si kluby často vybírají zvířata reprezentující určité vlastnosti, které se jim mohou zamlouvat.

„Tygři, medvědi jsou silná zvířata, předatři. Když to bude žralok, tak je to vrcholový predátor z moře. Gazela nebo něco podobné

ho vyjadří rychlost. Liška vychytralost,“ vysvětluje.

Žraloky používají například San Jose Sharks i proto, že se u pobřeží tohoto amerického města hojně vyskytují.

Antilopy jsou zase velmi mrštné, rychlé, podobné gazelám a přezdívkou se tak jihočířickému národnímu ragbyovému týmu. Antilopa skákavá, neboli springbok, se vyskytuje pouze v JAR a okolních státech. Lišku ve znaku využívá fotbalový Leicester City. Právě v hrabství Leicestershire se v minulosti pořádaly slavné hony na lišky.

Pojmenování tak vychází z geografických či historických souvislostí.

Ztotožnění, nebo i lapředce?

Děkanovský ale uvažuje více do hloubky. Fenomén jmen může mít kořeny v dějinách a vycházet z kultury totomových zvířat, která fungovala zejména v Americe, Africe nebo Austrálii. Tamní klany často měly zvířata, ke kterým vzhledy, účtvaly je a třeba i považovaly za jakási přapředky. Proto se s nimi ztotožňovaly jak ve fyzickém, tak duchovním měřítku.

„Je to nějaká antropologická konstanta, která v nás prostě je, a ve chvíli, kdy se klub snaží najít symbol, tak na tohle asi chtít nechtít naráží,“ přemýšlí Děkanovský. Podobně uvažuje americký literární komparatistik Steven Kellmen. Podle něj týmy fungují totomicky v komunitách, které repre-

zentují. Část z nich přebírá zvířecí jména spojená zejména s divokostí, dravostí, silou či rychlostí.

I z toho důvodu je podle Děkanovského přebírání zvířecích jmen častější právě třeba v Severní Americe. Deset ze 32 klubů NHL má v názvu nebo logu zvíře, af už reálné, nebo mytické. V NFL, lize amerického fotbalu, dokonce 14 ze 32.

Podle Děkanovského odkazují na indiánskou, totomovou kulturu:

„V Austrálii, Severní Americe vnímání indiánských kultur zpomalizovaly třeba i westerny. Bílí přistěhovalci se vůči původním kulturám nechovali zrovna skvěle, na druhou stranu ve společnosti nepobybně existuje nějaký obdiv k tě kulturám.“

Tomu by odpovídalo pojmenování nejen po zvířatech, ale i po symbolech z původní kultury, například Kansas City Chiefs, Chicago Blackhawks nebo Atlanta Braves.

V Evropě jména klubů podle zvířat tak častá nejsou, v logách a přezdívkách se ale vyskytují. Třeba anglická fotbalová Premier League. Aston Villa, Burnley, Chelsea mají ve znaku lva, Brighton racka, Brentford včelu, Crystal Palace orla, Newcastle dva mořské koníky, Tottenham kohouta, Wolverhampton vlka a Liverpool mytického liverbirda.

Velmi zvláštní pozadí má přezdívkou německé Borussia Mönchengladbach hřibata, v německém originále Die Fohlen.

Když se klub v roce 1965 poprvé podíval do nejvyšší soutěže, měl velmi mladý kádr s věkovým průměrem kolem dvaceti let. Místní média tehdy hru týmu popisovala jako rychlou a pohyb hráčů komentovala slovy, že po hřišti klusají mladé koně.

V Německu se ale na stadionech také objevují živá zvířata. Už více než 70 let je na každém zápase Kolína nad Rýnem přítomný koze. V roce 1950 totiž ředitelka cirkusu Carola Williamsová darovala klubu jedno zvíře pro štěstí. Zápasy Eintrachtu Frankfurt, stejně jako v Portugalsku Benfica Lisabon, zase doprovází show s orlem.

Nechťný tučňák

Ne vždy se ale fanouškům zvířata zamlouvá. Je to i případ Pittsburghu Penguins z 90. let minulého století. Slavný hokejový klub tehdy koupil podnikatel Howard Baldwin a jednou z jeho priorit bylo logo změnit. Připadalo mu totiž moc měkké a zábavné.

Celek tak učinil, celkové image zjednodušil, bruslířů tučňák z něj zmizel a místo něj se objevil jen jeho hlava s polovinou těla z profilu. Změnu ale nezvali moc dobře fanoušci a kluby začali přezdívat Pittsburghu Pigeons, tedy holubi.

O deset let později, v roce 2002, se tým k původnímu logu, jen barvené lebece upravenému, vrátil.

Nejpobulárnější zvířecí klub v Česku Klokani se stal naprostým synonymem pro fotbalisty Bohemians. Takhle se maskot stará o atmosféru při zápasech v legendárním Dolčicku. Foto: Bohemians 1905